

talarpub@gmail.com

تالار

talarbrahui

talarbrahui

talarbrahui

+92 81 827824

پتہ خاک: 8

نہاد: 10 روپے

27 نومبر - 03 دسمبر 2021ء

سال: 18

تاک: 45

ایلوپنہ خاتیا

2 میکوپنہ

زندمان ناڈاڑی: دزگیری ناپس منظر (52)
(ڈاکٹر سلیم کرد)

پٹ وپول: "اصطلاحات نثر" (69)
(غفور جان ساسولی)

3 میکوپنہ

نوشتا تک: بندر خاٹ بندنی
(واجہ لطیف الملک بادینی بلوچ)
ورنا گل: تیغ
(ظفر بلوچ)

4 میکوپنہ

سیل وچکر: زیباغا مکران (7)
(انجینئر جمیل احمد کرد)

5 میکوپنہ

پٹ وپول: براہوئی خلتی شاعری ٹی لوزا تامڈی
(حمید عزیز آبادی) (3)

6 میکوپنہ

ورنا گل: چرت
(سنگت آجو)
افسانہ: سیم آن ایپار
(سیف وطن دوست)

7 میکوپنہ

شاعر آتارج آک: احمد نعیم (برج حوت)
(شاپین بارانزی)

شال ادبی دیوان سریاب ناکند آن مشاعرہ

8 میکوپنہ

جاج "بلوچ تاریخ کی قدیم شخصیت" نا جاج اس
(محبوب شاہ) (2)

خز مشاعر ادیب بدل ناز
(بہاول نسیم ہنگوئی)

ہفتئی

All About #Brahui

کوئٹہ

تالار

براہوئی نابابت
براہوئی ٹی

گرتی المی ء

(شوگال)

ساڑی پٹ وپول آن ساتمانے کہ ملک اس اگہ زرگزرائی وڑاٹ اخس کہ شون ہلیک، ہند اخس اوٹی بولی تا کچ کم مرسا کاہک۔ یعنی زور آ بولیک تینے چھنگ اٹ بے سہب مریرہ۔ جہاندی امریکہ نا "اپرتانا" کون آ بولی نابابت پارہ کہ دانا پاروک آ تا کچ 25 اسکان سلینے۔ وخت اس کہ یورپ اٹی اٹی سمین سکینڈے نیوین، متکن آ فرانس اٹی پانگول بولی اوورگنائن ہم ترمی اٹ چھنگ ناکند آ گام خلنگ ء۔ دا پک ء کہ ہراتم زرگزرائی شون ہلیک، تویرہ اسہ بولی اس ہموڈیہاٹ سیاست و تعلیمی پڑتیا مونی مریک، گڑاخلوق بیوس مرسا ہمو بولی ناکند آ کاہک، ہراشون ہلکنے، و ہرازرگزرائی و روزگار ناسوب مریک۔ یا گڑا ایلوکسرداسلک کہ بندر خاٹ زرگزرائی و سیاسی وڑاٹ ژند مرے۔ بولی تا گارمنگ وادفارقہا نابابت دا وڑاٹا پٹ وپول آک داسوب آن مریرہ کہ زوری وویل آ تا ماس ء پشا اوقا ایسری کن کسرکشنگ مرے۔ اینوزور و پدتموک بولی تابابت ارا وڑاٹا گرتی مون آ پنگ ء، اسٹ اوقا کہنگ ایلو کہنگ آن خوک منگ نابابت ء۔ و لے شیفکو کہول آ، یادا پانگے کہ ہندی کہول آ دانفے اوارسوار کرسا پیش کنگ آن است آتے سیپوتنگ ناکوشٹ آک تو منگ ء، و لے راستگی ہمو دے ہرانا نابابت لسانیات ناچا ہندار آک تینا سلاہ تے ایترہ۔ راستگی دادے کہ ہرا بولیک

ہینکا روٹوکار عبدالحفیظ قلات پرنٹرز ٹیمیل روڈ کوئٹہ خان ہینک کرسا 302
فیتر 1 یونیورسل کپی کس جنات روڈ کوئٹہ خان تالان کرے

زندانی نا ڈائری، سال 1973ء

52

دزگیری تا سیاسی پس منظر

بلوچ نیازی تمارچ:-

مارچ 1973ء نا بنامغان بی ایس او و نیپ انا کارندہ غاتا دزگیری نا بنا موسس، کوئٹہ، چھو خضدار نا جیل آتے سیاسی کارندہ غاتیان پر کنگا گس۔ اگست 1973ء نا گڈیکو دیک نسر، نواب خیر بخش مری نا بلوچ نیپ انا قومی اسمبلی نا باسک گودی جنیفر قاضی موسیٰ دویمین ڈیموکریٹک فرنٹ نا گودی ریحانہ و بلوچ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن گورنمنٹ گلز کالج کوئٹہ نا یونٹ سیکرٹری مس فاطمہ مینگل نیپ و بی ایس او آن تعلقہ آر نیازی تمارچ انا کماشی ع کرسا گورنر ہاؤس ع سرس، نیازی تمارچ

..... ڈاکٹر سلیم کرد

اٹی بی ایس او نیپ انا دزگیری مروک آتلمہ ایڑھ و تینائی نیازی یک شیخ بلکر۔ پارے کہ آئرش نیازی بلوچ نیازی تے ارا نا چار دیوالی آن کش سارک آتیا

مارچ ننگ، ہرا گورنر ہاؤس نا گیٹ آسر مس و خواست کرے کہ گورنر صاحب وقتون اوڑدہی کے۔ گورنر نواب اکبرخان بگٹی وقتون اوڑدہی آن نمں مرسا پارے کہ دانیازی تا کماشی ع آئرش اتسا بلوچ قبلی روایت آتے لتاڑ کرینے۔ اگہ اوڑان بیدس بلوچ نیازی یک ملنگ کن پاریرہ تو ای وقتون ملا۔ گورنر ہاؤس نا ترجمان اسہ بیان اسے نا ملک اٹ بلوچ نیازی تا دابرا نر

پارٹی و بلوچ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن آن تعلقہ آر سیاسی بندی تا ارا والا تیان بیدس جمہوریت پسند نیازی تا ہم بھلو کچ اس ساڑی کس، ہرا قبتی تیا ارا نا نیازی یک، میر عبد الواحد کرد، رازق بگٹی و ایلو دزگیری مروک آتیا تینائی نیازی یک ادار نسر۔ سما ف نواب صاحب دنا ہیبت آتیبی بس و تینا گوہنگوگ آشان ع بحال کنگ نا وارخواہی ع دو آن درنے۔

ع بلوچ راہی روایت آتیا نمئی وکل بلوچ آتا شرف و شرف مندی ع لتاڑ کنگ گوندا۔ ترجمان گودی جنیفر موسیٰ بلوچ نا نیازی تے سڑک آتیا بیری کرفنگ آ ارمان درشان کرے۔ پگہ غا گودی جنیفر موسیٰ حکومتی ترجمان نا بیان آگوئڈ وضاحتی بیان اس جاری کرے، بی ایس او نا گودی فاطمہ مینگل و گودی ریحانہ تینا دستخط آتیبی بھلو بیان

نیازی تے سڑک آتیا پیش تموی تیا۔ بلوچستان نا دانیازی یک ڈکھیا ئی و دزڈ آن پرا نا ارا تیان پیش تیا۔ گورنر ہاؤس نا ترجمان نا سلہ نا ہیبت ع کرسا پارے کہ سن نوشتی و ڈاٹ تینا خواست آتے اودے تسن، ہرا قبتی لڑ اٹکل آن اول گورنر نا استیفہ متنگ ع، اوکان پدکل سیاسی بندی تے یلہ کنگ و فوج ع بیرک آتسکان سلفنگ نا خواست کنگا نے۔ بلوچ نیازی تا دمارچ اٹی نیشیل عوامی

جاری کریرہ تینا بیان تیبی اوکل پاریرہ گودی جنیفر موسیٰ دامک انا اشاری اسے وقومی اسمبلی نا باسک ع۔ ہرا نا بارواٹ پین وڑ لوز کاریم اٹ انگ اخلاقی و راہی قدر آتیا نر چپ ع۔ اودے دا حق

غزل

سراج نمین

قلات

نن تون ٹپک شار داسہ مرمرین نن نھے آن یار داسہ مرمرین مسنو سیما نر کن جوڑ کل خسرہ بس زار داسہ مرمرین یار پھل آک ہم ننھے آن غصہ ع نن کن اف گلزار داسہ مرمرین نن کن افس زبیدار آچہرہ غاک نن کہ اف سینگار داسہ مرمرین اے ننہین شیرین آجوڑ آتا شین مس خرن گفتار داسہ مرمرین

غزل

اختر ناز

است تینا مدار اٹی افک یعنی اونا دیار اٹی افک بے قراری ئی کس ہرا مزہ صبر اٹی ہم قرار اٹی افک نن خیالی ارین بس اونا او ننا بچ چکار اٹی افک حق انا چہرہ ع ہرا ڈکا زندہ غاتا شمار اٹی افک سوتے بندغ کنیک بندغ نا فرق بندغ نہار اٹی افک ناز مونجا ہتم نارنگ آک ع بلبل اس کہ بہار اٹی افک

کتاب بلنگ و اونا خواہجہ متنگ نا احساس اسہ خاص ع جوزہ اس مریک، ہرا اڑان زندائی خوشی و گل بالی کون ع جوزہ اس ساڑی مریک۔ کتاب آتے ڈم کروک:-

(Bibliotaph)

ہمو بندغ ہرا کتاب آتے ڈم یک۔ ڈکک، و پٹی تیبی بندیک تحک۔ داہمو بندغ ع ہرا تیبی آن بیدس پین کس ع روادار متنگ کہ او کتاب ع دو غلے۔

کتابجا:- (Bibliotheca)

دا اصطلاح Library کن ہم کاریم اٹ انگ، ہرا اڑے بے کچ کتاب آک تحوک مریرہ۔

گوئڈ سرحال 1 بے آب:-

(Bastard title)

داہندن ع سرحال Title اسے نا پینا اس مریک، ہرا اٹی کتاب نا سرحال آن بیدس پین بچ متنگ۔

یعنی ہمو بے آب آک کتاب ہرا نا بچ ہاٹی اس مف۔ دا گوئڈ سرحال اٹی نوشتوگ مرے و شینک تو مرے، و لے مواد اٹی خوندمف۔

Bastard Title آک بیرہ خانہ پری کن شینک مریرہ۔

☆☆☆☆☆

69

پٹ و پول

”اصطلاحات نثر“

دا بچ اٹی نثر انا ہمو اصطلاح یا خاص وڑاٹ ہمولوز آک ہرا کہ ہرا ادب اٹی مدام بکار بریرہ، و وقتا درستی راستی نا اسہ کوشش اس کنگا نے۔ دا درستی راستی ئی نثر انا صنف و اوڑتون گڈوک ایلو اصطلاح تون او اور افسانوی وغیر افسانوی ادب ہم اوڑدہی کنگو ع۔ ادب نا پڑ آہرا ادبی نظریہ غاک اریر، اوفتے ایلو بچ اٹی درستی راستی کنگک۔ (غفور جان ساسولی)

دانا لغوی معنہ کس آن برخلاف متنگ و آتون عشق یک۔ امر ع کتاب اس مخالفت کنگ ع۔ مرے او اودے تینا ساہ آن زیات اصطلاحی معنہ غاتیبی ہمو بندغ ہرا کس انا مخالفت ع اسہ سادہ وڑاٹے ئی یک،

اور Antagonist پاتنگ۔ ڈرامہ، فلم، ناول، و افسانہ غاتیبی ہمو کڑدار ہرا ہیرو نا حریف مریک۔ اونا برخلاف سازش conspiracy کرسا یک۔

یعنی ہمو کڑدار ہرا کہ ہر کس نا جوان انا کڑد ع بد پابک، و اونا برخلاف مریک۔ کتاب عاشق:- (Bibliophile)

داہمو عشق انا وڑ ع ہرا کتاب آتا عاشق مریک۔ یعنی ہمو بندغ ہرا کتاب

کتاب بچ کروک:- (Bibliolonia)

داہمو شوق ع ہرا اٹی کتاب بچ کنگک۔

..... غفور جان ساسولی

درشان کنگرہ۔ رومانوی پلاٹ آتیبی مہر و مرہیت و نفرت و کرک Aversion تحوک آ کڑدار آک تینا جذباتی رویہ و روش آتیا درست مریرہ۔

سالانہ تاریخ:- (Annual, Annals)

ہمو تاریخ نا واقعہ غاک ہرا دے پدے، سال پے سال اسہ رو ہندا اسے ئی بیان مریرہ، او Annual, Annals

پانگرہ۔ دا اصطلاح لس وڑاٹ اخبار، رسالہ، و جیل آتے کن کاریم اٹ

انتنگ۔ برخلاف 1 مخالف:-

(Antagonist)

Antagonis لاطینی زبان نا لوز اسے، و دا یونانی لوز Antagonistes آن بلنگا نے۔

معارف:- (Fields of Knowledge)

معارف عربی لوز اسے، ہرا نا فرہنگ آصفیہ، فیروز اللغات و جامع اللغات اٹی لغوی معنہ عالم و فاضل، پنی آبدغ، پپہ، چاہوک و پادار آبدغ، قدرت نا کانود یا فطری گڑا تیان واجب آبدغ پاتنگ۔

تحقیق، تدوین و متن نا اصطلاح ئی ہمو متنی آشاہدی یا زمانہ نا رداٹ ہمو

معلوماتی ع ہرا اسہ متن آن ایلو متن اٹی اسہ اوری ع مواد اس ساڑی

مرے۔ معارفی تحقیق اٹی خاص وڑ تاریخی راستیک، سوانجی شیخ آک، گڑاک،

ماڑیک، واقعہ و حالیت آک تینا وخت انارداٹ نوشت اٹی بریرہ۔

تحقیق نا دا بچ اٹی ہمو عالم و فاضل بندغ آک گام تخرہ، ہرا علم و پام انا فکری

کڑمسی ئی کسر متنگ خوارہ۔

امبیلیسیا:- (Amblysia)

داہمو جذباتی انا کیفیت ع ہرا اٹی بندغ وخت اس کس اتون محبت یک تو وخت اس نفرت۔ افسانوی ادب نا پڑ Amblysia کون اعلامت آک کڑدار آتا دروشم اٹی

کسی پھول:-

دن تو تم مکران نا تاریخ نابارواٹ چے
بھاز معلومدار سرے۔ ولے ای خواہ
کہ ضلع کیچ انا بھلا شارت تون
تفوک اسہ تاریخی و اُسٹ آتے پلوک
۽ کسہ ایسا بارواٹ ہم پاو۔ ہرا
بلوچستان آن بیدس چچ پاکستان اٹی
پنی ۽۔ سندھ اپنی آصوفی شاعر شاہ
عبداللطیف بھٹائی تینا پنی آ کلام ”شاہ
جو رسالو“ نا بھاز آ شیخ آک اریر،
اوتیٹی ”سر سستی آری“ پن نا شیخ
اسے، ہموٹی اودا کسہ نا ڈکری کرینے۔
اوشاہ عبداللطیف بھٹائی نا نظر اٹی
صوبہ سندھ اناشش (6) پنی شار
”ادیان“ آتیی ۽ ہراعتیان اسٹ
ہندا شار ۽، ہرانا تعلقدری بھاز
ترتت شار اوتون ۽۔ داراست آ مہرانا
کڑدار، سسی و پھول نابارواٹ ۽۔ ودا
کسہ شازدہ بھیکو کرن انا بنا ۽۔
راست افرے تو سسی پھول نا
بارواٹ پن نوشہ کرسا کنا تینا اُسٹ
انا حالیت اسل بدل منے۔ اسہ عجب ۽
اثراسے۔ ہراسدھارتت اٹی کئے ہمو
کرن اٹی چکا درے۔ اسد ۽ حالیت
اس مس کہ پبہ مفرہ کہ سسی پھول نابارو
اٹ ہیٹ ۽ ہراکان بنا کیو۔ ہمولوز
آتے ہراکان اتیو ہرانے ہم سسی
پھول آن خوک کیر، ۽ ہمو کسب ۽ تینے
ٹی ہراکان ودی کیو کہ نما اُسٹ ملی تینا
ہم ہمو اشر ودی مرے ہرا کہ داوخت آ
کئے آتے۔
ترتت شار آن 6، 7 کلومیٹر قطب
دے تک اٹی مسہ ہزار مسٹر مسج نا اسہ
پنی ۽ تاریخی کوٹ اس چارما کنڈ آن
الارنا ویران آن باغ نا پلو یڑ اٹی ۽۔
داکوٹ آ چندری بادشاہک تینا بیکر ۽
خلکر۔ ودا علاقہ غا حکومت کریر۔
ولے شازدہ بھیکو کرن آن داکوٹ آ
ہوت قوم انا بادشاہ میر عالی نا بھلامار،
ہرانا پن ”پھول“ ۽، بادشاہی کرے۔
کسہ دن ۽ کہ شازدہ بھیکو کرن انا بنا ٹی
صوبہ سندھ انا شاریون نا سویل اٹی
کوٹزی نادارہ ایرہ اٹ اسہ علاقہ اس
بھبورس، اونا بادشاہ نا اراٹی اسہ مسٹر
اس ودی مس۔ مسٹر وادی منگ کس
کہ ہر پارہ غا ماڑی ٹی دھول و داممہ
غاک لکنگ بنا کریر، خوشی نا اسہ حالیت
اس کس، مٹھائی بھنگا۔ چاپ و مجلس

سیل و چکر

زیبا غامکران

(7)

خنا۔ اولزسا و لڈسا دا سندوخ ۽
دریاب آن کشا و ہرا تم دادے ملا تو
تہٹی اسہ نوک انا لکر اس تینا ہور ۽
لاٹھی تادرشانی ۽ کنگ اٹی کس۔ ایڑے
مُر بھبور اٹی ”سسی“ نا زبیاٹی بھبور
آن کبھی میل مُرتالان موسس۔

..... انجینئر جمیل احمد کرد

اوڑے سر موسس۔ اوسسی نازیباٹی و
جوانی تابارواٹ چچ آ معلومدار تے
چچ کرسا پدی بس۔ ہرا تم شہزادہ پھول
نامون آ ”سسی“ نابارواٹ حال تنگ
تو دن کہ اوگنوک مس اوسسی ۽ تینٹ
ختنگ نا ارادہ ۽ اُسٹ اٹی کرے۔
شہزادہ پھول اسہ گوٹہ ۽ قافلہ اسے تون
راہی مس۔ شاہی وڑاٹ بھبور نا اونا
سفر برجاس، چندری دے نا سفر پیرہ
منہ کلاک اٹی کننگا۔

سسی ۽ دوئی کننگ کے۔ ودا وڑاٹ او
بادشاہ اس مرے۔
دا بے ہوشی اٹی اوچ آتے سلنگ اٹی لگا
ولے چچ سلنگ تو اودے بتو کہ ہندا
سوب آن چچ آتا حالیت ۽ خراب
کرے۔ داسہ اٹے دھوبی آن چچ آتا
رداٹ غا و پنگ بنا کرے۔ دا وڑ
شہزادہ ۽ سسی ملنگ کتو کہ ہندا سوب
آن شہزادہ پھول ہر جوڑہ ۽ پدی تنگ
وخت آ اونی اسہ خیس نا اشرنی اس
تخا کہ دن مخلوق اونا غا ۽ کننگ نا جا کہ
غا دھوبی تون دا پوسکن آ کاری گرنا سنا
۽ کننگ نا بنا ۽ کرے۔ دا وڑاٹ دھوبی نا
اویکو شرتت آ شہزادہ پھول پوروس۔
قول انا رداٹ دھوبی اٹے برام نا
بست و بند آتے کننگ اٹی لگا۔ و دن
شہزادہ و شہزادی نا اومیت آک پورو
مس۔ و ہر قوم آتا برام بھاز جم و جوش
اٹ مس۔

(برجاء)

شار انا نیام اٹی تمبوک خلنگار۔ شہزادہ
پھول نا پرمان آ غلام آ تیان مُٹک و
زبا د آتے نٹ آتیی بیغسا چچ آتے
تنگا۔ و چچ آن اوقا با ۽ تفنگ بند
کننگا۔ و سہب اوتون دے تک نا
وخت ہوگا کرن چچ آتا باتے ملار۔
ہرا تم چچ آک ہوگا کریر تو ہر پارہ غا
مُٹک و زبا د تالان مس۔ بھبور نا
آبادی چنگ کس، ہر کس کہ دا کسر آن
گدرینگ کہ اودے داز باد لگا کہ۔ دا وڑ
اٹ شہزادہ نا اونا قافلہ نا حوال شہزادی
سسی اسکان ہم سر مس و اودے شہزادہ
پھول نابارواٹ پاننگا۔
شہزادہ ہرا تم دھوبی آن سسی نا وودے
خواہس تو اونا بادشاہی، سخی گری،
بہادری و زبیاٹی شہزادی نا اُسٹ ۽
درے۔ و اوپھول تون ساگ کننگ
کن او کرے، ولے اٹے دھوبی
شروت تخا کہ شہزادہ چچ آتے انا چچ
آتے سلو و آجت اٹی بھبور شار اٹی
رہینگو۔
”مرتا کیا نہ کرتا“ شہزادہ دھوبی نا
شروت آتے منا۔ سسی نا مہر اونا اُسٹ
اٹی داخس کس کہ اودا گیرام کرے کہ او
اسہ شر حال ۽ بادشاہی اسے نا شہزادہ
۽۔ داخس گنوک مس کہ اودے دا ہم خبر
موکل تس تے تو او ہر پارہ غا کڑدہ
غاتے مون تس۔ ہلیک ددینگار۔
ایران و اوغانستان اسکان ”پھول“
کن ساگ پنگ کن ہنار۔ اخیر اسہ
کڑدہ اس بھبور شار آن جوان ۽ حوال
اس ایس۔ دا کڑدہ سسی نارنداٹ

چوختنگ اٹی کس۔ ”اٹے“ بے اولیاد
کس، ہندا سوب آن اودا چنا تینا اُرا
غادرے و اُرخ زبیفہ دا چنا تینا اولیاد
آ نبار سا بنگ نا فیصلہ کریر و اونا پن ۽
”سسی“ بخار۔
اوڑے بھبور آن سدا کلومیٹر مُر
بلوچستان نا مش و پت آتے تالان
ریاست اٹی و ائی ریاست نا اُرا کجین آ
ماڑی ٹی ہبور قوم آن تعلقدری تخوک
آ شہزادہ ”پھول“ ہرا کہ اولیاد آتیی
کل آن بھلاس ناز و لا و اٹ بھلن
منگ اٹی کس۔ زند انا ہر آسراتی
اودے دوئی کس۔ ماڑی نا چچ آ معاملہ
غاک، اسل کہ او بست و بند آتارد
اٹ مریر، یا جنگ و جھوہ غاتا کل
شہزادہ پھول نا دوئی کس۔ اونا بروک آ
زند انا بارواٹ تیاریک منگ اٹی
کس۔ شہزادہ نا باوہ نا اومیت آک
گنڈوک کس۔ و ہندن دا بادشاہی کل
شہزادہ کن بروک کس۔ ہندا سوب کس
کہ اونا ولشت اٹی چچ بکبوتی اس لکتو۔
چنگی آن شہزادہ پھول نا ولشت ہندا وڑ
منگ اٹی کس۔
دیک گدرینگ اٹک اٹی کس، ہر قوم آ
پارہ غا چنگی، ورنائی ٹی بدل منگ اٹی
کس منہ وخت پین گدرینگ تو ہر قوم آ
پارہ غا زند تینا گام تے مون آ ہر فنگ
اٹی کس۔ ”پھول“ ورنائی نا زبیا اٹکا
دے تے گدرینگ اٹی کس و پختہ و
بالغ موسس۔ اونا ملی ہم جوان
کاریم کننگ اٹی کس اونا لاٹھی بادشاہی
ٹی تالان مس۔ اوتینا باوہ تون اوار تینا

غزل

وحید ہمزاز

بسیما

نن پھل حسن خاخرتے
مونی کسے اندر ختے
دا وڑ اٹک اودن پاک
نن بے قیمت دردر ختے
اتس ختے پانے ختے
لالا جالب چاکر ختے
ہر جا ہو غک جی جا اس دن
ترتت سسی ڈھا ڈر ختے
دوتا مرغن لاچار اُن نن
دم کش ختے دم در ختے
لُتہ ہو غک کاٹم پیشن
مار ۽ کسے چادر ختے
تیت چاسہ وحیدی دن
سنگت ختے بدر ختے

کاج	دعوت۔ برام یا پین شادے سے ناعوت تنگ، ارغ کتنگ کن خواہفتنگ	بڑگانے ایلیم راج آتے شبابش ژوکوب کاج آتے (منگلی، 66)
کہول	قبیلہ، سیال، عزیز قریب	ہیو جن انا دھول آتے بڑگانے چاپ اکن کہول آتے (منگلی، 67)
شکو	ہفت آہار شکون، براہوئی خلقی عاشقی شاعری ٹی محبوب ناسہ سفتی پین اس گندہ فاجر ناراج ائی تالان منگ	شکو نا ڈوئی گواڑح نا بھل ۽ ڈکال اس تمنائے ہستین داہل ۽ (منگلی، 69)
☆ گہاری	☆	گہاری آ بند آک سرے وساگ ۽ ار فیرہ کس آن خوک انا لاگ ۽ (منگلی، 73)
انگی	حرف تاسف۔ دا لوز بنیادی وژاٹ سندھی زبان ناسے ولے براہوئی زبان اٹ ہم کچی یا سندھ انا مخلوق ہم استعمال ایک تے	انگی حتر قینے سندان اینو ڈو کنٹاشل کیک بند آن (منگلی، 74)
چھتری	جنگ اٹ استعمال مروک آ تفر	چھتری لٹانے کر لیس کئے دیوانہ کاسہ نی ہرانگ کن تون مٹانے کر لیس کئے غزده کاسہ نی ہرانگ (منگلی، 82)
نرومب	مٹش ودامان ناسہ بوج اس، ہرادار و درمان اٹ ہم کاریم بریک۔ خوا اس پوسکن جوڑ کتنگ و ہفتنگ کن اول سرات اوئی نرومب شاعنتنگ	چچ اے تہ نہ نرومب کن کاندہ (منگلی، 89)
شیوان	مال عن نیمہ فاخواتنگ کن سرتنگ	شوان مال ۽ تینا شیوان درے ہیل گر آخر ما سہو آ برے (منگلی، 93)
زغدار	باہر، ڈھاڈری، توک، رینفل	خلک تے زغدار ۽ یک تل کرے خرما کہ زیات تل ول کرے (منگلی، 93)
بورو	رنگ اٹ بور، بچ کاسی	ابوے بور و آ سور کن خرما درے تے ڈورا کن (منگلی، 94)
توک	ہڑتوم آ مٹش تا نیام اٹ چکا کسر	گر ۽ ہڑ سٹ مٹش انا توک آ باریم تخوک ۽ پین آ لوک آ (منگلی، 95)
زارغ	بٹائی آن مہالو پڑ آ ساڑی غلہ (خولم) نا ڈیمیری	قلو وطن ۽ باغ انا خولم کچین ۽ زارغ انا (منگلی، 96)
زوبہ	شوان ۽ موری ٹی ہرا بیٹ میٹش، دغر یا سورک رسنگرہ۔ ہوسا ہدار تے زوبہ پاننگ	پیرہ خطی زوبہ توہنا زامر جل اٹ مٹش مٹش انا (منگلی، 100)
زامر	مٹش انا سہ پدین ۽ بوج اس	پیرہ خطی زوبہ توہنا زامر جل اٹ مٹش مٹش انا (منگلی، 100)
مٹش مٹش	مٹش انا سہ بوج اس۔ ”Prunus Ebumed۔ ہر بٹائی نامٹش انا مٹش فٹ انا بوج اس ارے“ (براہوئی دارودرمان، 22)	پیرہ خطی زوبہ توہنا زامر جل اٹ مٹش مٹش انا (منگلی، 100)
آرچین	مٹش انا بادم	شپا تک کرین آڑچین جل اٹ مال ۽ مرداؤ زاتل اٹ (منگلی، 101)
بار	مٹش تا بھاری	بار خناتے خر کرے گوالہ ۽ بٹے ڈیر کرے (منگلی، 101)
گوالہ	درسم آن جوڑ مروک آ بھلا گونی، ناہ	بار خناتے خر کرے گوالہ ۽ بٹے ڈیر کرے (منگلی، 101)
کسوڑ	گون، انا سہ وڑ اس، ہراگون آن خلگن مریک، ہرا کہ گون و کچیری نا تفع مریک	زی آ کسوڑ ناچ کرے کفتار چڑ کپ کرے (منگلی، 101)
شوانگل	شوان تا بھاری	بشام گروک بس تاواٹی شوانگل وطن آن غاواٹی (منگلی، 101)
کاوچر	خوافنگ جہہ	خلق انا مون ائی اوگدان ۽ کاوچر کرے اوسراوان ۽ (منگلی، 111)

پٹ و پول

(3)

براہوئی خلقی شاعری ٹی لوز آ تامڈی

..... جمید عزیز آبادی

نوشتکار براہوئی زبان نا پڑ آپٹ و پول نارداٹ اسہ بھلوپین
اسے نا خواجہ ۽، دا پٹ و پول ائی او براہوئی زبان نا لوز آتے
خوندی کتنگ نا کوشست اس کرینے، ہرا قسط وار چلینگ: شوکار

ای لوز چولہ کتنگ نارداٹ اسہ گوڈہ کوشست اسے نا بنایہ کرینٹ، ہرا کہ براہوئی خلقی شاعری تے ٹی پانگنو، ہرا براہوئی نا پٹ و
پولی براہوئی خلقی شاعری نا کتاب آتے ٹی خوندی ۽۔ دا کاریم ۽ دا سوب آن مونی انگ نا گیک کرینٹ کہ براہوئی خلقی شاعری
۽ سر پند منگ تون اور براہوئی زبان نا منگن آ لوز آ تا معنہ ہم خوندی مرے۔ ہرا کہ بروک آ وخت ائی جم لوز بلد نا سور دیاب
اٹ اور مریر۔ کنا است خواہی دادے براہوئی خلقی ادب نا کتاب آتے ٹی غلطی ناچ ۽ گجاش اس مف۔ انا سوب دادے کہ
براہوئی زبان نا قدامت انا خلقی ادب ائی خوندی ۽ اگہ اسہ لوز اس غلط پیدوار مس تو لوز تینا دروشم ۽ گم گار کیک ہمولوز بروک آ
گلزادہ غاتیان آضتی اودیم مریک۔ ای ہرا براہوئی خلقی شاعری نا پٹ و پولی کتاب آتے دا بابت خواناٹ، تو لوز چ کتنگ نا
دے تیی چندی لوز آک پروف ردی نا گواچی خنگارہ، واہم ای شاعری ناٹھو نا ڈیک ۽ ہر سا اودے اصل معنہ تنگ نا کوشست
کرینٹ۔

یاتی: شیفکو ہرا لوز آ تا مون اٹ استار خلوک ۽، اوقا معنہ غا تا پٹ و پول کن فیلڈ ورک نا گرج ۽۔ جمید عزیز آبادی

لوز	معنہ	خلقی شاعری
کٹی	زرت نا خوشہ	مال عن خوافین ناڑی نا کٹی ہرفتون توشن ہنان سٹی (منگلی، 53)
دراہی	ملاقات نا جاگہ	بیگہ دراہی مٹش ناماس ۽ اینو نامپ امچین نا پاس ۽ (منگلی، 53)
نیک نود	خرن چتر	نیک آنو آک بھل بسو پر تے چا کہ اینو بسو (منگلی، 55)
چڑ دوڑ	مٹش تے ٹی ویرا ناچکا کسر، ہمو کسر ہرا کان ویر چڑے بازن آ جل، ویرا نا بھلا کسر	چوٹو چڑ ۽ خلق نامر ۽ ڈورا نا چاکس موڑی آپرے (منگلی، 55)
ٹلانے	ایمون، گلرینگ اٹک، اپپار	آلم اس جوہل آن ٹلانے زیب جان ۽ جاگہ غالا انے (منگلی، 57)
نخیل	ہمو خولک ہرا جیت آن بھلن مریرہ	نمب ۽ نخیل ناخر مویجان جی کیوہ چند ۽ نے دوست پارہ جوان ۽ اسمیل نا جی کیوہ چند ۽ نے (منگلی، 59)
مندرا مودی	براہوئی خلقی شاعری ٹی محبوب کن اسہ سفتی پین اس نیامی کچ انا بالاد	خلق انا گوڈی ساہ اُس کنانی مندرا مودی ساہ اُس کنانی (منگلی، 60)
کامبو	بے وچولہ کتنگ کن گدا نا ارا پلو ۽ خ اٹ تفنگ، ایلو اراپلو ۽ تے خ اٹ تفنگ، داوڑ آن کامبو کروک آنا ڈوک آ جو مریرہ او آسانی اٹ بے وچولہ کتنگ کیک۔	سندھ نا کامبو نے تون بریوہ اُست آکنے شا بونے تون بریوہ (منگلی، 61)
روہرو	تلوسہ، گرتی، تک سُر	اوکنا سنگت توکراٹ چندا نانے روہرو متانے بنگٹ پن نانے (منگلی، 63)
سینکٹ	داٹلو بنگ	سینکٹ داٹلو چناتا ڈال ڈوڈی بھلاتا (منگلی، 65)
بزکل	مٹسہ پاٹ انازی آگوفتہ ۽ گلگتنگ، یاہیزک ۽ پورنگ زکل گوفتہ بلہ نا (منگلی، 65)	چنک اس اہسن غلنا زکل گوفتہ بلہ نا (منگلی، 65)

ورنا گل

چرت

.....سنگت آجو

چرت ہموگڑا ۽ ہرا بندرغ ۽ تھٹی کسا کاہک، دا انسان ۽ تھٹی ختم کرسا کاہک، انسان ہموگڑا تا بارواٹ سوچ خلیک ہرا فٹارنگی نا پڑا ۽ ڈروشم اس اف، دا اسہ خیالی ۽ گڑا اسے ہرادے بندرغ یکا مزغ اٹ بسا پنگن یکک۔

انسان ہرا وخت چنک ۽، شعور نا ہمو درگہ ۽ سر مشنتو او چرت آن بے چکار ۽، او دے بچ ۽ گڑا اسے نا خلیس اف، او تینا گوازی ٹی مشغول کل گڑا تیان بے چکار ۽۔ بس ارغ ۽ تینا خلیک پشن پیش تمک جٹ اس گوازی کرے ولدا شام اتون بریک اراغا بے غم خاچک۔

ہرا وخت بندرغ بھلن مرسا کاہک وگڑا تے پہہ مرسا کاہک ہرگڑا نا بارواٹ او دے پادار کنگگ گڑا انسان ناویل آک کاٹم ہر فسا کارہ۔ پوسکن پوسکن چنا اسے آگہ اسکول آک کاہک یا مسیت آ تو چرت ہندا کان اوڑتون اوڑدہ مریک او دے کل آن مہا لو تینا سچ نا چرت مریک کہ آگہ سچ یا ت متونو استاد آن لٹ کوٹ، آگہ چکلو شیطانی اس

کریٹ تو اراٹی کنگوہ۔ ہندن اخس کہ چنا بھلن مرسا یکک ہموخس او ناویل آک زیات مرسا کارہ، ہرا وخت او بالغ مس تو داسہ او دے کثیا نا غم ہرکف، داسہ لمہ باوہ او دے پارہ خاہوت نا چرت ۽ نے خلوی ۽، مہالون نے کہ کثانا ایسہ داسہ نی ن کہ کہ اتہ۔

ہندن او تین کن روزگار اس پنگ، تینا لمہ باوہ خاہوت نا زمواری داسہ او نا کوپہ غا مریک، ہر وخت او ہندا چکار اٹ مریک کہ کئے کاریم اس لے، چکلو روزگار اس دو برے کہ ای کٹو تینا خاہوت ۽ ولغو۔

ہندن مرسا اخس کہ او پہہ مرسا کاہک ہموخس او ناویل آک زیات مریرہ واو

ہموخس چرت اٹ اختہ مریک شاعر اس ہندا گڑا نا بارواٹ بھاز گین ۽ وڈا سے ٹی شعراں پارینے:

شعور ودک تو ودورہ داڑے ویل آک

جھیڑہ غاک غریبی و کینی نا وخت اٹ کثیا نا غم سنگت آتا بے مونی سیال آتا بے سائی دا کل اوڑکن پوسکن ودی مرسا کارہ۔

پیرانگاک وساہت کرینو کہ

”چرت ۽ بچ ۽ ڈورمان اس اف۔“

چرت اسہ ہندن ۽ گڑا سے کہ بندرغ داٹی ہرا وڑسوچ یکک او نا زند ہمو وڑ مریک،

مرسا کارہ۔

مریک۔

چرت آن بھاز آ بندرغ آک دماغی وخت اس آگہ بندرغ نا سیال اس پشن نا جوڑی تا ہم گواچی مریرہ، او سر پند ہنا شمار آ سودا سے نا بلنگ کن تو تا کہ مفسہ کہ داڑان خلاصی ہرا وڑ مریک و ننا راج اٹ ڈاکٹر آتا کبوتی نا سوب آن اسنے بُرے کرے یا کسری دز آک او فک یکا تینا زند ۽ خلیس اٹ تیر کرسا کارہ او پہہ مفسہ کہ دافنا المرانت ۽؟ ننا مس یا تو بندرغ اس خلک کسے تے، تا کہ او نا سیال اُرا ۽ سر متنے بندرغ یکا فریشان کسر اُبر وک چکاری مریک، ہرا وخت ارا ۽ سر مس گڑا او نا جان آ ارغ دیر لگک۔

ہندا سوب آن پارہ کہ چرت خلیپو انت اس مس ہمون مریک گڑا بندرغ اسنے وختی تینے ویل آتا گواچی کرسا تینا آسرائی ۽ گار کے۔ تینا خوشی تے ڈکھ اٹ بدل کے، تو باید ۽ ن چرت ۽ ان و تینا زند ۽ خوشی و شاد کامی اٹ تیر کرسا کان اسنے کہ دا زند ۽ خدا تسنے تو پلک تے ہم خدا پین بچ ۽ گڑا سے وس اف کہ او نا رزا خان بیدس کس ۽ تاوان رسیٹے۔

☆☆☆☆☆

چاہندر آک پارینو کہ بندرغ نا دا پار ایپار نا چاگڑو ہمون مریک ہرا وڑ کہ بندرغ سوچک۔ آگہ بندرغ جوان سوچا تو اوڑکن کل گڑا ک جوان مریرہ، آگہ او خراب سوچا تو بتر گڑا ک اوڑکن خراب

زندگی نا

ہمون اخس کہ انسان نا ملی گڑا تے پہہ مرسا جوانی نا کٹو آ مون یکک ہموخس بندرغ نا فریشانی زیات مریک۔ داسہ او نا مون آ راج اٹ مروک آ جنگ

تینا چاگڑو اٹ بے ایبئی و دزی بندرغ آتا اٹ پل انسان تا اسہ ایلو ۽ کس فنگ مخلوق تون مروک آ زور کی و زیادتیک دا کل او نا مون آ مرسا کارہ او پین چرت اٹ تمک و بے رکھی نا ہم گواچی

کنگ کس۔

ریشی اس پارے:

اسدے اس ٹکری دوست محمد بس فتح محمد اس تا خلق آ پین ریشی تے پارے کہ سردار نم کن کلہو کرینے فلانی دے آ نما خلق آن چٹ مرداڑے کما دار اس بریک، نم بریرے۔ ہمو دے خلق انا جین ریشیک ہنار،

.....سیف وطن دوست

ولد ابسر۔ دا ہیبت ۽ کریر کہ داسہ سیم آ پتی ۽ تا رخلنگک، ننا رکھ اکن۔ فتح محمد ہندا جین ریشی تیان ارفے، ننے انت خلیس اسے سیم انا ایپار آن؟ ایپار ہم نا مخلوق ۽۔ جین ریشی اس پارے ن ہم بچ پہہ مفسہ۔ اسہ جین

دریرہ بہا کریرہ، ہرا شمار تیشی گیس انا آسرائی آلو۔ وخت اس تینا علاقہ شرود نا بھاز آ خلق آ تیشی ہم سودا کریرہ تا۔ وخت اس ڈکال مروس بچ آ خلق ہنا کہ امپیکہ، و لے دا ارامہ بندرغ ہنوسہ۔ اسنے کہ او فقا کارو بار پاٹ بہا

افسانہ

سیم آن ایپار

چناک اسہ جاگہ غاچ مسرہ، ٹلو بارانی تو ارخلسا ہرا اراغا ہنارہ نت مچ کریرہ۔ ولد ہندا نت آتے دکا ندر آ بہا کریرہ، ہندا پیسہ غاتیان الار بلکہ خیرات کریرہ۔ و خلق انا مسنگ شیر خلکہ پر اکن:

فتح محمد شرود تحصیل نا شمار آن منہ میل مرسیم آن خوک اسہ چکلو خلق اسٹی ہنکین کس، دا خلق او نا باوہ جیرہ فی آ خلق کس۔ او نا باوہ جیرہ وین پیرہ غاک ہندا خلق انا قبرستان اٹی جہہ و جاگہ نسر۔ فتح محمد ہم ہندا خلق اٹی چنک آن بھلن مس۔ داسہ فتح محمد برامی کس۔ بچ چنانا باوہ کس۔ خلق اٹ ہندی آ مخلوق یا مالدار کس، یا زمیندار۔ زمینداری انت کس ہرا سال پر کریرہ بس اوز زمینداری کریرہ، دن پاخشکاوہ نا زمیندار نسر۔

ہرا سال پر کتو کہ بس با بارن تو لوک نسر جمر آتا کسر آ ہراہ۔ خدا جان پر اس کے۔ پر اکن خلق انا مخلوق خیرات ہم کریرہ، دن ۽ بندرغ ہم کس ہرا کہ پر انا خیرات کن تینا کرانا گوش آ جو یا مت ۽ خیرات کریرہ۔ پر اکن خلق انا چناک ٹلو ٹلو بارانی کریرہ۔ خلق انا

پر کہ خدا نو د آن پر کریرہ کہ تو خلق انا مخلوق خوش کس، آگہ پر کتو کہ ڈکال مسکہ، تو خلق انا مخلوق کچی آ ہنا کہ یا وخت اس سیم آن ایپار شوراوک نا علاقہ غا ہم ہنارہ، ہندن سیم آن ایپار ریک آ ہم ہنارہ۔ خلق انا داوڑا نا بندرغ آ تیشی فتح محمد ہم اوڑکس ہرا کہ ہیرہ تینا بچ آ تیا سیم آن ایپار پاٹ اکن ہنارہ، اسہ ارا ن ہمینگ کریرہ، ہمیکان پاٹ ابسرہ، داڑے مستونگ کا تک نا ہمو شمار تینا

0340-4888959
rahim.zaam@gmail.com

Zaam Arts
GRAPHIC DESIGNING SERVICE
Abdul Rahim Zaam

Book Cover Design Card Design Logo Design Poster Design
Book Composing Home Mapping

کتاب کپورنگ اشامی یک ما سچ سینگ کتاب کورڈینیشن لوگو ڈیزائن گم کاشش کارڈ ڈیزائن پمڑ ڈیزائن

براہوئی زبان نا شاعر ادیب آتا برج

احمد نعیم (برج حوت)

(یاتی: براہوئی زبان نا شاعر و ادیب آتا برج آک ”جوزا، سنبلہ، قوس“ اسہ وڈی وڈی دے ئی عدد و برجاء۔ اوفا برج، وڈی دے ئی عدد و مرکب عدد نا چاہنگ آن پد اوفا میزان“، بجی نا حرف آک ”و، ج“، اور محبت کردک ہم مریک۔ محبت اٹی تو تیب انا برج آک ”حمل، ثور، جدی، سفا جذباتی کچج اسکان مونی پھنگ کیک۔

..... شاہین بارانزئی

ارے کہ دا برج والا ایلوفا نوری تیان فائدہ دوئی کنگ نا کوشت کیک۔ ایلوفا عیب آتے ڈنگ نا کوشت کیک وکس اسے طعنہ، شغان تنگ نا عادت اف۔ سنگتی ٹی وفادار، تینا سنگت و ہروڑاٹ تکلیف آن پھنگ نا خواہندار مریک۔ ایلوفا کن تینا جان نا قربانی تنگ اسکان تیار مریک۔

برج ”حوت“ والا تعلقدار آ بندرغ آتے اوفا جوانی کن یا بک، اوفا زندانی جوانی تنگ کن او فتنے جوان و سلاہ ایک۔ کس انا کہ مکک و کرے اوڑتوں بچ و لالچ اس تنگ۔ کست و کاڑ آن پاک مریک، کس انا بندی و خواپک، کس اتون بدی کنگ نا سوچیک۔

برج ”حوت“ والا تا شیر توک مریک۔ استار نارداٹ ”حمل“، ”ثور“، ”جدی“، وڈی دے ئی عدد ”1“، مرکب عدد ”39“۔ لائف پاتھ ”9“، فطری گچین کاری نا اثر ”جسمانی“۔ عیب آتے ڈنگ نا کوشت کیک وکس اسے طعنہ، شغان تنگ نا عادت اف۔ سنگتی ٹی وفادار، تینا سنگت و ہروڑاٹ تکلیف آن پھنگ نا خواہندار مریک۔ ایلوفا کن تینا جان نا قربانی تنگ اسکان تیار مریک۔

برج ”حوت“ والا تعلقدار آ بندرغ آتے اوفا جوانی کن یا بک، اوفا زندانی جوانی تنگ کن او فتنے جوان و سلاہ ایک۔ کس انا کہ مکک و کرے اوڑتوں بچ و لالچ اس تنگ۔ کست و کاڑ آن پاک مریک، کس انا بندی و خواپک، کس اتون بدی کنگ نا سوچیک۔

برج ”حوت“ والا تا شیر توک مریک۔ استار نارداٹ ”حمل“، ”ثور“، ”جدی“، وڈی دے ئی عدد ”1“، مرکب عدد ”39“۔ لائف پاتھ ”9“، فطری گچین کاری نا اثر ”جسمانی“۔ عیب آتے ڈنگ نا کوشت کیک وکس اسے طعنہ، شغان تنگ نا عادت اف۔ سنگتی ٹی وفادار، تینا سنگت و ہروڑاٹ تکلیف آن پھنگ نا خواہندار مریک۔ ایلوفا کن تینا جان نا قربانی تنگ اسکان تیار مریک۔

کڑدار آتا چاہنگ اٹی نزور و ہنداسوب (5+1+5+5+4=20+19=39) آن مخلوق اودے تینا مسخت کن کاریم دا عدد و عدد 12 نا مطلب اسٹ۔ اٹ انگ کیک۔ عدد نا چاہوک آتا پانگ و کہ اردو نا پنی آ شاعر فیض احمد فیض، پنی آشیر پاروک نصرت فتح علی خان نالائف پاتھ عدد ہم ”9“، کس۔ احمد نعیم ناددی دے ئی عدد ”1“۔ عدد ”1“ مچ آ عدد آتا بندو۔ دا عدد ”دے“، کن کاریم اٹ اتنگ، دا عدد ہر ہمو گڑا کن کاریم اٹ اتنگ، ہر تخلیقی، انفرادی و مثبت مرے۔ احمد نعیم نا فطری گچین کاری ٹی اثر ”جسمانی“۔ او نا پین نا ”جسمانی“، شیخ انا خانہ ٹی ہر حرف آک و، اوکف کن کوشت کردک و منفرد مزاج۔

A, H, N, A, و وجدانی و جذباتی ہر توام آ شیخ آتا خانہ خالی۔ ”جسمانی“ والا بندرغ آک بھلو سوچ و فکر اسے ئی متنگ نا جاگہ غامبی کاریم کنگ آباور کیہ۔ اوفا وں گیشتر مریک۔ اوکف مدام مشغول مریر۔

احمد نعیم نا عدد ”39“۔ عیب آتے ڈنگ نا کوشت کیک وکس اسے طعنہ، شغان تنگ نا عادت اف۔ سنگتی ٹی وفادار، تینا سنگت و ہروڑاٹ تکلیف آن پھنگ نا خواہندار مریک۔ ایلوفا کن تینا جان نا قربانی تنگ اسکان تیار مریک۔

برج ”حوت“ والا تعلقدار آ بندرغ آتے اوفا جوانی کن یا بک، اوفا زندانی جوانی تنگ کن او فتنے جوان و سلاہ ایک۔ کس انا کہ مکک و کرے اوڑتوں بچ و لالچ اس تنگ۔ کست و کاڑ آن پاک مریک، کس انا بندی و خواپک، کس اتون بدی کنگ نا سوچیک۔

برج ”حوت“ والا تا شیر توک مریک۔ استار نارداٹ ”حمل“، ”ثور“، ”جدی“، وڈی دے ئی عدد ”1“، مرکب عدد ”39“۔ لائف پاتھ ”9“، فطری گچین کاری نا اثر ”جسمانی“۔ عیب آتے ڈنگ نا کوشت کیک وکس اسے طعنہ، شغان تنگ نا عادت اف۔ سنگتی ٹی وفادار، تینا سنگت و ہروڑاٹ تکلیف آن پھنگ نا خواہندار مریک۔ ایلوفا کن تینا جان نا قربانی تنگ اسکان تیار مریک۔

☆☆☆☆☆

(Ahmed Na'eem)

1+5+4+5+4=19--

مشاعرہ ڈتنگ آمبار کبادی تیر۔ معراج، سعید ناخ، حیدر حسرت، شکور مشاعرہ ٹی خاص انگا مہمان و اعزازی مہمان تیان بیدس شال ادبی دیوان نا صدر اعجاز سنگت، مہیم فزاک، ظفر ہلکر۔

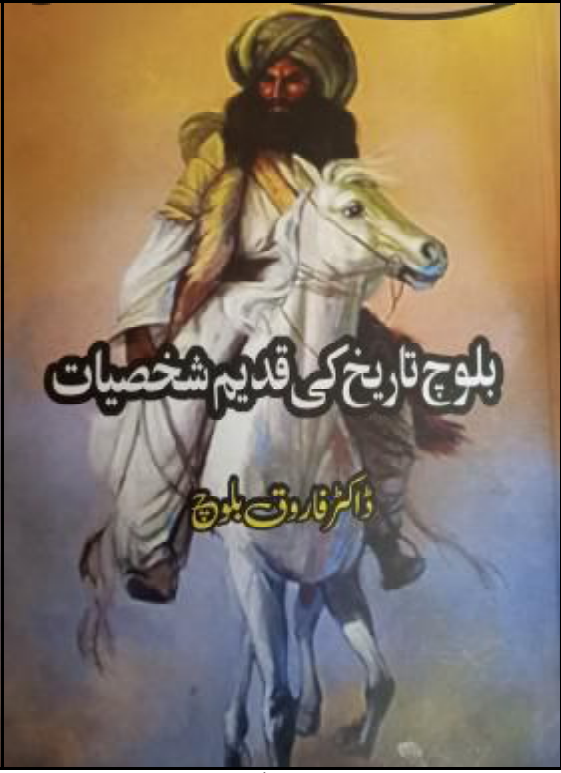

شال ادبی دیوان سریاب نا کنڈ آن مشاعرہ

شال ادبی دیوان سریاب نا کنڈ آن گدرینگو آک ایک شبے نا دے اسہ مشاعرہ اس اڈ ہلک، مشاعرہ نا کماشی و مستونگ آن بروک آگچین آ شاعر غریب شاہ انجم کرے۔ ہندن اعزازی مہمان تیبی استاد سائر عزیز، عبداللہ جوہر، شہزاد غنی، عطا انجم، مجید خیراوار تیر۔

مجلس نا بنا تلاوت کلام پاک آن مس۔ دیوان اٹ ساڑی شاعر ادیب آک پاریر کہ دا اختی نا دوراٹ براہوئی زبان وادب و وخت تروک آک ستا کڑزہ۔ اوکف شال ادبی دیوان نا کنڈ آن

آن قوم ءدرستی راستی، تہذیب، رسم و رواج نا خاہوتی جوانی گندی نابارو اس سائنک۔ دنیائی دن ءچ ہ تاریخ اس اف، ہرانا تاریخ ڈغار نائل اس یاپنہ غانا بائخ آتالان مف۔ بلوچ قوم ہندا جواہر آتالعل اسے۔ قدیم بلوچ پیرہ غانا تاریخ ناوشنوک بہادر آتا دلیری ناخشت ء قوم و وطن نا بنداء ء بلوچ قوم آتالعل اسے۔ قدیم مون انگلگان نا سبجاء مش تا کیرغ آتالعل قلم نا شل انگلوزاٹ خنسا کشانے۔ قدیم تاریخ نا پائی آ سندوخ آتین قومی راہشون آتا اوڑدہی سنت و سبوت نا شرفدار آ تاریخ ء بروک آنسل اکن پاش کرینے۔

(2)

جاچ

”بلوچ تاریخ کی قدیم شخصیت“ نا جاچ اس

قومی تاریخ ء خواننگ آن پد جغر آن سوج اس ترک کیک، انت بلوچ راہشونک وطن اس انگریز نا بوٹ آتے خن تازی آسگوسر؟ انت لمہ نا ء بلکو، ڈغاراٹ کاٹم دینو، تاریخ نا بھرم ء ہر فینو۔ جنگ آتاکشت کشار اس زند ء قوم انا تاریخ کن ندر کیک۔ کسر ء خنگ تون غیرت نا

.....محبوب شاہ

لاٹھی بے کچ ء، اوڑتون گم گار آتاریخ بلوچ کلچر روایت آتا پاسداری اسہ پڑج آتولنگ بش منگ رہنگ انگ نا تاریخی اہمیت ء ادبی بُت آتخوک قومی نظریہ ء قومی حیثیت ء کاٹم آتا قبائلی طاقت ء ہر وڈاٹ کتاب نا پنے غانوشہ کرینے۔

جنگ کروک آ کشاش آتین بیدس بلوچ کلچر روایت آتا پاسداری اسہ پڑج آتولنگ بش منگ رہنگ انگ نا تاریخی اہمیت ء ادبی بُت آتخوک قومی نظریہ ء قومی حیثیت ء کاٹم آتا قبائلی طاقت ء ہر وڈاٹ کتاب نا پنے غانوشہ کرینے۔

راستی دادے کہ قوم انامدی خالی کماش آتا گدرینگ آ زندانا آدیک اف، بلکہ است ء وخن تے پدین کروک ء سرمہ ہم اریر۔ فاروق بلوچ اس دا

ڈاکٹر فاروق بلوچ ء اگہ تاریخ نا بیرواڈو پادو تور دمفرٹ۔ انتنے کہ او پٹ و پول نا وخت آتاریخ نارند ء ہرقل، گندکسا دمب آتازی آسدا آسال متکن آسگر آتاتھی سرمریک۔ قلعہ غانا کچی تادور دیوال آتاجاچ ء بلیک، اونا مرواری تا خواری ئی آجوی، رواداری تین پتینی نایا قوت نا خواری تین بلوچ قوم انارغم خلوک آ تاریخ ء تسبیح نا خواری تینا رکوڑو آ خانے۔ دا کتاب اس دشمن تون

گدر ء چلوک آتامون آخن تا پڑی ء بوسر؟ یا ترند ء تو ار اسے ئی دشمن ء ہکل اینوسر، تو سبھین اس وقتا ہکل نا تو ار وقتا خین دترنے تاریخ اس نوشت اس ت۔

تاریخ شاید ء بلوچ لمہ غاک مدام تینا چناتے عزت و غیرت نالولی تسنو، ہندا سوب ء جنگ آھیٹ مدام بلوچ ورناک کاٹم تسنو، انگریز آتا گام ء تونگ کن جنگ آھیٹ شرف انا چس

قومی تحریک آتا تاریخ ء خواننگ آن ملی است آن سوال کیک، انت وخت اس مظلوم آتوک شرحال منگ کیرہ؟ انت غلام آتوک تینا زند ء خوشی ئی گدرینگ کرور؟ انت غلام اس دنیا نا چس آن باخبر مروء؟ داہمو سوج آک ء، ہر وقتا ورندی ء ہر وڈاٹا غلام تینا است اس تینے آن تینٹ کیک، ہندا سوج آک اخیر تاریخ دان تاخف تینا ترہ۔

اسکان شینکاری کن تیار ء، اونا دا کتاب آک ادارہ غانا کنڈ آن شینک منگ نا کسر آہر وک ء۔

بدل ناز نا پانگ ء کہ کننا نظریہ براہوئی زبان و ادب کن ادبی خدمت کروک آ کل شاعر ادیب قلم کار آک شرف کز رہ، ولے ای ایماندار سلم پروانہ، حاجی محمد حسن غمخوار، فتح شاد، بشیر احمد شاد، سائز عزیز نا شاعری و ادبی کز دآن بھاز متاثر اریٹ، کہ دا خواجہ غاک براہوئی زبان و ادب نا پڑا آسہ جوان ء جوزہ اسے ئی خدمت سر تنگ ء۔

وبراہوئی ادب نا باغ ء زیات زیبائی رسینگ ء۔ بدل ناز پنی آ ادبی ادارہ براہوئی اکیڈمی مگر شاخ انا عہد یدار ہم ارے۔ داڑتون ادارا پنی آ ادبی ادارہ دے ٹک ادبی دیوان مستونگ نا اعزازی باسک ہم ارے۔ او علاقہ ئی اڈہلوک آہر وڈاٹا ادبی کچاری و محفل مشاعرہ ادبی سینیار و براہوئی نا

خزم

شاعر ادیب بدل ناز

براہوئی زبان نا پنی آ شاعر ادیب بدل ناز نا اصل پن میر بدل خان، قلمی پن بدل ناز، باوہ نا پن عظمت خان قبیلہ محمد شہی، ساکن کوہک، تحصیل منچر، ضلع

منسے، اوبنائی دینی تعلیم آن بیدس بدل ناز انا ودکی ء کرسا شاعری نا بناء کرے۔ اوتینا شاعری ئی راج انا ویل آتا ایسری، ایلیم دوستی، دین دوستی، و

..... بہاول نسیم بنگلزی

شونداری کن اڈ تروک آ کچاری تینی او ورن شاعر ادیب خواجہ غانا است ادار مسادہ ادبی جہدائی کاریم کروک آ بڑی ء کنگ آن بیدس براہوئی زبان و سنگت آتھون ادار خنگ۔

ادب نا شونداری نا ہم گرتی ء خنگ۔ بدل ناز نا شخصیت اٹی مہر و ایلیم دوستی، ادب نا شاعری ئی ہنمین آلوڑا تا کاریم اس ادبی چاگرڈ نا سوگولی، جوانی نا جوزہ، انگ، زبان دوستی و ایلیم دوستی نا جوان ء دین دوستی، وطن دوستی رواداری و رنگ خنگ۔

خیر خواہی نا کچین ء رنگ دوبریک۔

قلات، ساڑی آ جہی ہند خلق چوتو زبان نا شونداری و راج انا راہشونی نا مستونگ ء۔

ڈوڈ ء خنسا براہوئی زبان نا پنی آ شاعر ادیب سائز عزیز و ایلو استاد شاعر ادیب بدل ناز نا شاعری نامہ کتاب داوخت